Lietas Nr. A420582512
Lietas arhīva Nr. AA43-1541-14/18

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2014.gada 30.aprīlī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:

tiesnese referente A.Šteinberga,

tiesneši M.Osmane un V.Poķis,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. C/ pieteikuma par Finanšu ministrijas 2012.gada 23.oktobra lēmuma Nr.12-34/143 atcelšanu un mantisko zaudējumu – nesaņemtās darba samaksas par darba piespiedu kavējuma laiku – atlīdzināšanu, sakarā ar Finanšu ministrijas apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 17.septembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) Struktūras optimizēšanas projekta uzraudzības komitejas 2012.gada 18.janvāra sēdē tika nolemts likvidēt Muitas auditu pārvaldi un tās funkcijas un cilvēkresursus ar 2012.gada 2.aprīli pievienot Nodokļu kontroles pārvaldei.

2012.gada 14.martā Muitas auditu pārvaldes direktora vietniekam /pers. C/ tika piedāvāts turpināt civildienesta attiecības Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amatā.

/pers. C/ nepiekrita piedāvātajam amatam, un ar VID 2012.gada 26.aprīļa rīkojumu Nr.3805-p tika nolemts Muitas auditu pārvaldes direktora vietnieku /pers. C/ atbrīvot no ierēdņa amata sakarā ar ierēdņa amata likvidāciju saskaņā ar Valsts civildienesta likuma 41.panta 1.punkta „g" apakšpunktu.

[2] Izvērtējot sākotnējā lēmuma apstrīdēšanas iesniegumu, Finanšu ministrija 2012.gada 23.oktobrī pieņēma lēmumu Nr.12-34/143 (turpmāk – Lēmums), ar kuru VID 2012.gada 26.aprīļa rīkojumu Nr.3805-p atzina par tiesisku un pamatotu.

Lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[2.1] Saskaņā ar VID 2011.gada 20.novembra rīkojumu Nr.9534-p „Par darba grupas izveidošanu audita funkciju apvienošanai" tika izveidota darba grupa, lai izvērtētu audita funkciju apvienošanas iespējas VID. Darba grupai tika uzdots līdz 2012.gada 29.februārim izvērtēt nepieciešamību apvienot Nodokļu kontroles pārvaldi un Muitas auditu pārvaldi, nodrošinot efektīvu resursu izmantošanu nodokļu un muitas kontrolē. Darba grupā tika izvērtēta Nodokļu kontroles pārvaldes un Muitas auditu pārvaldes esošā struktūra, daļu pakļautība pārvalžu direktora vietniekiem, amata vietu sadalījums, daļu funkcijas un specifika. Līdz ar to secināms, ka VID ir izvērtējis VID Muitas auditu pārvaldes likvidācijas lietderību.

[2.2] VID Struktūras optimizēšanas projekta uzraudzības komitejas 2012.gada 18.janvāra sēdē (protokols Nr.24) nolemts likvidēt Muitas auditu pārvaldi un tās funkcijas un cilvēkresursus pievienot Nodokļu kontroles pārvaldei.

[2.3] Ar VID 2012.gada 20.februāra rīkojumu Nr.1229-p „Par Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu kontroles un Muitas audita pārvalžu direktoru, Nodokļu kontroles un Muitas auditu pārvalžu direktoru vietnieku vērtēšanas komisiju" izveidotās komisijas sēdes protokolā Nr.1-p ir norādīts, ka, ievērojot VID Nodokļu kontroles pārvaldes struktūru un veicamās funkcijas, tika izvērtēta Nodokļu kontroles pārvaldes un Muitas auditu pārvaldes direktoru vietnieku kvalifikācija. Atbilstoši veiktajam izvērtējumam nolemts pieteicējam piedāvāt Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amatu. Uz protokola izraksta pieteicējs ir norādījis, ka ar protokola izrakstu ir iepazinies un iebildumu pret to nav. Tāpat pieteicējs ar savu parakstu ir apstiprinājis, ka neiebilst veiktajam pārvalžu direktoru vietnieku kvalifikācijas salīdzināšanas rezultātam un neiebilst pret to, ka viņam tiek piedāvāts Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amats.

[2.4] Pieteicējam ir atbilstoša izglītība un profesionālās iemaņas. Iestāde nekonstatē, ka, pārceļot pieteicēju citā amatā, būtu ierobežotas viņa iespējas attiecīgās kvalifikācijas trūkuma dēļ objektīvi izpildīt konkrētā amata pienākumus, kas nākotnē varētu radīt nelabvēlīgas sekas, proti, pieteicējs būtu spiests atstāt savu amatu attiecīgo zināšanu trūkuma dēļ. Pieteicējam piedāvātajam Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amatam noteiktā mēnešalga ir lielāka, nekā bija noteikta, ieņemot Muitas auditu pārvaldes direktora vietnieka amatu. Pieteicējam tika lūgts sniegt viedokli par pārcelšanu Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amatā, bet pieteicējs atteicās no piedāvātā amata, kas bija par pamatu viņa atbrīvošanai no valsts civildienesta.

[3] 2012.gada 29.maijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts /pers. C/ pieteikums par Lēmuma atcelšanu, bet 2012.gada 27.novembrī tiesā saņemti pieteikuma papildinājumi.

Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[3.1] Muitas auditu pārvalde nav tikusi likvidēta, bet gan ir notikusi VID reorganizācija, jo visas Muitas auditu pārvaldes tiesības un pienākumus ir pārņēmusi cita VID struktūrvienība – Nodokļu kontroles pārvalde. Līdz ar to fakts, ka Muitas auditu pārvalde tiek likvidēta, bet visas tās saistības un tiesības pārņem cita VID struktūrvienība, tai skaitā šajā struktūrvienībā tiek piedāvāts pildīt amata pienākumus 59 ierēdņiem no 60 ierēdņiem, ir pretrunā likvidācijas institūta būtībai. Savukārt reorganizācija nerada tiesības darba devēja uzteikumam.

[3.2] VID ir rīkojies prettiesiski, piedāvādams pieteicējam tikai vienu vakanto amata vietu, kuru tieši tādā pat veidā VID jau bija piedāvājis citai Muitas audita pārvaldes amatpersonai.

To, ka pieteicējam piedāvātā štata vieta faktiski tika piedāvāta citam kandidātam un šis kandidāts arī tika atzīts par atbilstošu konkrētajam amatam, apliecina elektroniskā pasta sarakste jau 2011.gada decembrī starp Muitas auditu pārvaldes un Nodokļu kontroles pārvaldes vadībām ar pievienotu plānoto amata vietu sarakstu ar uzvārdiem. Šajā štatu sarakstā pirms konkrēto amata vietu piedāvāja pieteicējam jau bija norādīts, ka konkrētos amata pienākumus pildīs /pers. L/.

[3.3] Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amata vieta pieteicējam tika piedāvāta tikai pēc tam, kad pieteicējs vairākkārtēji lūdza VID sniegt informāciju par viņam iespējamo amata piedāvājumu, kā arī VID vakantajām štata vietām, jo bija konstatējis, ka ir vienīgā Muitas auditu pārvaldes amatpersona, kurai vispār netiek piedāvāts nekāds amats.

Piedāvātā amata vieta, pieteicēja ieskatā, neatbilda pieteicēja profesionālajai kvalifikācijai, tomēr pat pēc vairākkārtējiem pieteicēja rakstveida pieprasījumiem VID nav piedāvājis citu amata vietu, kā arī nav iepazīstinājis ar vakantajām amata vietām VID, uz kurām pieteicējs varētu izteikt vēlmi pretendēt.

[3.4] VID apzināti radīja situāciju, lai varētu pieteicēju atbrīvot no darba VID. Minēto apliecina tas, ka faktiski „likvidācijas" procesa rezultātā ir tikusi likvidēta tikai viena Muitas audita pārvaldes štata vieta.

[4] Finanšu ministrija tiesai sniegtajā rakstveida paskaidrojumā norāda, ka pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem. Papildus vērš uzmanību, ka ierēdnim atbilstoši Valsts civildienesta likuma 22.panta 1.punktam ir tiesības uz patstāvīgu civildienestu, nevis noteiktu amatu.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 17.septembra spriedumu:

1) daļēji apmierināts pieteicēja pieteikums; 2) Lēmums atcelts ar dienu, kad Finanšu ministrija izpilda sprieduma 3.punktā noteikto uzdevumu; 3) uzlikts par pienākumu Finanšu ministrijai mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas atjaunot pieteicēju amatā, kas atbilst viņa izglītībai, akadēmiskajai kvalifikācijai, profesionālajām prasmēm un pielīdzināms amatam, kuru pieteicējs ieņēma pirms atbrīvošanas; 4) uzlikts par pienākumu Latvijas Republikai izmaksāt pieteicējam samaksu par darba piespiedu kavējumu viņa vidējās izpeļņas apmērā par laiku no 2012.gada 29.aprīļa līdz atjaunošanas dienestā dienai atbilstoši spriedumā noteiktajiem nosacījumiem; 5) noraidīts pieteicēja lūgums par sprieduma nekavējošu izpildi.

Spriedums motivēts šādi.

[5.1] Tiesa nekonstatēja, ka VID institucionālā reorganizācija bija vērsta uz to, lai panāktu konkrētās personas, proti, pieteicēja atbrīvošanu no amata.

[5.2] Tiesa atzina, ka VID, piedāvājot pieteicējam Nodokļu pārvaldes direktora vietnieka amatu (ar specializāciju - starptautisko darījumu kontrole), ir rīkojies formāli, kā rezultātā pieteicējs atbrīvots no amata, proti, VID nav pareizi izmantojis tam piešķirto rīcības brīvību.

[5.2.1] Tiesa konstatēja, ka pieteicējam piedāvātā Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amats pieder 26.3. saimei „Privātpersonu kontrole", VIB līmenis, bet pieteicēja iepriekš ieņemtais Muitas auditu pārvaldes direktora vietnieka amats pieder 1.saimei „Administratīvā vadība", IVB līmenis. Amatu piederība dažādām saimēm norāda uz šo amatu atšķirīgo pienākumu loku.

Salīdzinot amatu aprakstus, tiesa secināja, ka pieteicējam piedāvātais amats ietver nepieciešamību pārzināt plašu jautājumu loku - dažādu nodokļu administrēšanu, nevis tikai vienu konkrētu, specifisku jautājumu loku – muitas administrēšanas procesu vadību un pārraudzību, kā tas bijis, pildot iepriekš ieņemtā amata pienākumus.

Tiesa secināja, ka piedāvātais amats ietver nepieciešamību pēc specifiskām grāmatvedības un ekonomikas zināšanām – tas izriet

gan no amata apraksta, gan arī liecinieka sniegtajām liecībām tiesas sēdē.

Kaut arī formāli pieteicēja izglītība atbilst vienai no piedāvātā amata aprakstā minētajām izglītības nozarēm (tiesības), kā arī pieteicējam ir profesionālā pieredze ar muitas nozari saistītu nodokļu administrēšanā, tomēr tiesa secināja, ka pieteicējam faktiski piedāvāta iespēja pārcelt viņu kvalifikācijai un profesionālajām iemaņām neatbilstošā amatā.

[5.2.2] Tiesa izvērtēja, vai pieteicējam izteiktais piedāvājums pārcelt konkrētajā amatā ir atbilstošs Valsts civildienesta likuma 37.panta pirmajā daļā izvirzītajam pārcelšanas mērķim, proti, nodrošināt labu pārvaldību, it sevišķi civildienesta uzdevumu efektīvu izpildi un sabiedrības uzticību civildienestam, kā arī veicināt ierēdņa kvalifikācijas izaugsmi.

Tiesa VID paskaidrojumos nekonstatēja pamatojumu šādas pārcelšanas lietderībai, proti, iestāde nav pamatojusi, kā tiks nodrošināta civildienesta uzdevumu efektīva izpilde, pārceļot pieteicēju amatā, kas prasa daudz plašākas un specifiskas zināšanas, tostarp grāmatvedībā un ekonomikā, ņemot vērā, ka pieteicējam ir jurista kvalifikācija un nav pieredzes dažādu nodokļu administrēšanā.

[5.2.3] Tiesa konstatēja, ka VID pieteicējam nav piedāvājis citu vakanci, lai arī pieteicēja atvaļināšanas brīdī VID bija brīva amata vieta: Administratīvās pārvaldes direktors un pieteicēja profesionālā pieredze un izglītība liecina, ka pieteicējs varēja pretendēt uz šo amatu.

[5.2.4] Tiesa secināja, ka VID nav noteicis kritērijus, pēc kuriem pretendentiem tika iedalīti Nodokļu kontroles pārvaldes direktoru vietnieku amati.

No lietas materiāliem izriet, ka vienīgā izvērtēšana notikusi, savstarpēji salīdzinot pretendentus punktu sistēmā, ņemot vērā, ka pretendentu skaits bija lielāks, nekā piedāvāto vakanču skaits, proti, atbilstoši izvērtējuma rezultātiem kandidātiem ieteikts piedāvāt Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amata vakances dilstošā secībā.

Iestāde nav pamatojusi, kādēļ iestāde par atbilstošāko amatu pieteicējam uzskatīja Nodokļu pārvaldes direktora vietnieka amatu tieši ar specializāciju starptautisko darījumu kontrolē.

[5.3] Tiesa secināja, ka pie apstākļa, ka amatpersona vispārīgi tiek atzīta par dienestam derīgu, un pastāvot vakantām vietām, VID rīcība, piedāvājot pieteicējam tikai konkrēto amata vietu, nespējot pienācīgi argumentēt šādas izvēles pamatotību, bet atteikuma gadījumā atbrīvojot pieteicēju no dienesta, nav atzīstama par rīcības brīvības pareizu izmantošanu.

[5.4] Ņemot vērā secinājumu, ka Lēmums ir prettiesisks un atceļams, tiesa atzina pieteicēja subjektīvās tiesības prasīt zaudējumu atlīdzinājumu.

Pieteicēja zaudējuma atlīdzinājuma aprēķinā ir iekļaujams pieteicēja amatalgas apmērs pirms prettiesiskās atvaļināšanas no dienesta, kā arī pieteicējam noteiktā piemaksa. Vienlaikus, nosakot zaudējuma atlīdzinājuma apmēru, ir jāņem vērā un jāatrēķina pieteicēja pēc atvaļināšanas gūtie ienākumi, proti, atvaļināšanas pabalsts, kā arī pieteicēja ienākumi, kas gūti, strādājot algotu darbu.

[5.5] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 253.panta otrajai daļai tiesai ir jāuzdod Finanšu ministrijai veikt konkrētas darbības, lai novērstu Lēmuma izpildes sekas – atjaunot pieteicēju amatā pēc iespējas, kas pielīdzināms amatam, kuru pieteicējs ieņēma pirms pārcelšanas.

[5.6] Tiesa nekonstatēja sevišķus apstākļus, kas varētu radīt pieteicējam ievērojamus zaudējumus vai kuru dēļ sprieduma izpilde varētu kļūt neiespējama, līdz ar to atzina, ka nav nosakāma sprieduma nekavējoša izpilde.

[6] Par Administratīvās rajona tiesas spriedumu apmierinātajā daļā Finanšu ministrija iesniedza apelācijas sūdzību, norādot šādus argumentus.

[6.1] Atbildētāja nepiekrīt tiesas secinājumam, ka pieteicējam ir piedāvāta iespēja pārcelt viņu kvalifikācijai un profesionālajām iemaņām neatbilstošā amatā.

Tiesa nepamatoti konstatēja, ka Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka un Muitas auditu pārvaldes direktora vietnieka amati pieder pie dažādām saimēm. Ar VID 2011.gada 5.decembra rīkojumu Nr.9867-p „Par grozījumiem Valsts ieņēmumu dienesta Muitas auditu pārvaldes amata vietu sadalījumā" ir noteikts mainīt Muitas auditu pārvaldes direktora vietnieka amatam noteikto 1.saimi, IVB līmeni un 14.mēnešalgu grupu uz 26.3.apakšsaimi, VIA līmeni un 13.mēnešalgu grupu.

[6.2] Nepamatots ir tiesas secinājums, ka pieteicējam būtu piedāvājams arī Administratīvās pārvaldes direktora amats, jo tas pieder 1.amata saimei, turklāt nav saistīts ar muitas nozares nodokļu administrēšanu.

[6.3] Normatīvie akti neuzliek par pienākumu iestādei amatu likvidēšanas gadījumā obligāti personai piedāvāt vairākus amatus, uz kuriem tā varētu pretendēt.

[6.4] Tiesa nepamatoti norādījusi, ka amats, uz kuru pārcelts pieteicējs, tikai formāli atbilst viņa izglītībai. Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amata apraksta 6.punkts nosaka, ka amata pildīšanai nepieciešama augstākā izglītība tiesībās, kas pilnībā atbilst pieteicēja iegūtajai izglītībai.

Pieteicējam ir ilgstoša pieredze darbā VID. Lietā nav pierādījumu, ka pieteicējs nespētu tikt galā ar Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amata pienākumiem.

Vairāki amata pienākumi Muitas auditu pārvaldes direktora vietnieka amata aprakstā ir vienādi ar Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amata aprakstā minētajiem amata pienākumiem.

Saskaņā ar Valsts civildienesta likuma 19.pantu ierēdņa pienākums ir regulāri papildināt zināšanas un pilnveidot profesionālās iemaņas un prasmes, kas nepieciešamas amata pienākumu pildīšanai. Atbilstoši minētā likuma 22.panta 6.punktam ierēdnim ir tiesības piedalīties mācību programmās, lai iegūtu amata pienākumu izpildei nepieciešamās zināšanas un prasmes.

[6.5] Finanšu ministrija nenoliedz, ka pieteicējam ir vairāk nekā 10 gadu ilga pieredze ar muitas nozari saistītu nodokļu administrēšanā, bet vienlaikus norāda, ka līdz šim iegūtā pieredze būtu neatsverama, veicot Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amata pienākumus. Tādējādi nav pamatots tiesas secinājums, ka ar pieteicēja pārcelšanu nenotiks valsts pārvaldes darba uzlabošanās.

[6.6] Vērtēšanas komisija pēc izvērtēšanas rezultātiem piedāvāja amatu pieteicējam. Pieteicējs komisijas 2012.gada 14.marta protokolā Nr.1-p, ar kuru tika nolemts, ka pieteicējam atbilstoši izvērtēšanai tiek piedāvāts Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amats, ir norādījis, ka viņam nav iebildumu. Tādējādi ir nepamatots tiesas secinājums, ka izvērtēšana un amata piedāvāšana ir notikusi patvaļīgi.

[6.7] Atbilstoši Valsts civildienesta likuma 22.panta 1.punktam ierēdnim ir tiesības uz patstāvīgu civildienestu, nevis uz noteiktu amatu vai amatu ļoti šaurā specializācijas jomā. VID pieteicējam izteiktais piedāvājums turpināt valsts civildienesta attiecības Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amatā nekādā veidā neietekmē pieteicēja subjektīvās tiesības, jo viņam nav subjektīvo tiesību visu laiku atrasties vienā amatā.

[6.8] Satversmes 106.panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai neprasa, lai tiktu nodrošināta iespēja katram strādāt tieši to darbu, ko viņš vēlas. Pieteicējs ir ierēdnis, tādējādi viņš ir īstenojis tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos, izdarot izvēli par iestāšanos civildienestā, un viņa tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos nav ierobežotas. Piedāvājot pieteicēju pārcelt uz Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amatu, ir ievērota Valsts civildienesta likuma 22.panta pirmā daļa, un pieteicējam ir pilnībā nodrošinātas tiesības uz patstāvīgu civildienestu.

[7] Pieteicējs paskaidrojumos par Finanšu ministrijas apelācijas sūdzību norāda, ka apelācijas sūdzību neatzīst pieteikumā norādīto un turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

[7.1] Vērtēšanas komisijas 2012.gada 14.marta protokolu Nr.1-p nevar uzskatīt par piedāvājumu, jo piedāvājums izteikts VID 2012.gada 14.marta vēstulē Nr.1.5.1/21935, uz kuru pieteicējs sniedza atbildi, ka nepiekrīt pārcelšanai, un lūdza piedāvāt amatu atbilstoši pieteicēja kvalifikācijas pakāpei, profesionālajām prasmēm, darba rezultātiem un pieredzei.

[7.2] Valsts civildienesta likuma 37.panta 3.punkts nosaka, ka, pārceļot ierēdni, tiek izvērtēts viņa viedoklis. Pieteicēja iebildumi un viedoklis, ka piedāvātais amats neatbilst pieteicēja profesionālajai pieredzei un izglītībai, netika izvērtēts.

[7.3] VID neapsvēra citas darba piedāvāšanas iespējas, ņemot vērā, ka arī uz reorganizācijas brīdi bija vairākas brīvas štata vietas.

[8] VID paskaidrojumos par Finanšu ministrijas apelācijas sūdzību norāda, ka nepiekrīt Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 17.septembra spriedumam un pievienojas Finanšu ministrijas apelācijas sūdzībā minētajiem apsvērumiem.

[9] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[10] Pārbaudījusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir pamatota.

[11] Atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta desmitajai daļai valsts pārvaldi organizē pēc iespējas efektīvi un valsts pārvaldes institucionālo sistēmu pastāvīgi pārbauda un, ja nepieciešams, pilnveido. Šis princips savā darbībā jāievēro jebkurai amatpersonai, it īpaši iestāžu vadītājiem, kuriem dots uzdevums nodrošināt normatīvajos aktos noteikto funkciju izpildi un atbildēt par to. Tas nozīmē, ka iestādes institucionālās sistēmas maiņa, amatu saraksta un pienākumu loka noteikšana ir iestādes iekšējā kompetence, kuru noteic likums un kas vērsta uz iepriekš minētā principa īstenošanu dzīvē, kā arī uz valsts doto uzdevumu efektīvu izpildi.

Ar VID 2011.gada 20.novembra rīkojumu Nr.9534-p „Par darba grupas izveidošanu audita funkciju apvienošanai" izveidotajā darba grupā tika apskatīta un izvērtēta Nodokļu kontroles pārvaldes un Muitas auditu pārvaldes esošā struktūra, daļu pakļautība pārvalžu direktora vietniekiem, štata vietu sadalījums, daļu funkcijas un specifika, darba rezultāti un darba efektivitāte (*lietas 118.lapa*).

A r 2012.gada 3.februāra rīkojumu Nr.747-p „Par Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu kontroles pārvaldes reorganizāciju" tika noteiktas darbības, lai reorganizētā Nodokļu kontroles pārvalde varētu uzsākt darbu ar 2012.gada 2.aprīli (*lietas 112.lapa*).

No VID 2012.gada 22.marta vēstules Nr.1.5/24190 izriet Nodokļu kontroles pārvaldes reorganizācijas mērķi un nepieciešamība. Proti, lai VID piešķirtie personālresursi tiktu izmantoti pēc iespējas efektīvāk, kā arī varētu nodrošināt vienveidīgu administratīvo procesu nodokļu kontrolē, pēc iespējas mazāk traucējot nodokļu maksātāju, vairākkārt neveicot komersantu pārbaudes par konkrētām - atsevišķām tēmām, bet gan pārbaudot visus riskus uzreiz, tādējādi nodrošinot Standarta kontroles pasākumu plānošanā,

uzskaitē un informācijas apritē starp VID struktūrvienībām ievērošanu. Turklāt sistēmiska nodokļu riska vadība komersantu atlasei kontroles pasākumu veikšanai, izmantojot atbalsta sistēmas, ir nodrošināta tikai Nodokļu kontroles pārvaldē. Līdz ar to ar mazākiem resursiem ir iespējams to ieviest arī Muitas auditu pārvaldes pārraudzībā esošo jautājumu kontrolē. Ņemot vērā, ka tradicionālo pašu resursu pārbaudes process ir viens no muitas kontroles posmiem, ir būtiski nodrošināt, lai nepasliktinātos informācijas apmaiņa starp kontrolējošo struktūrvienību un Muitas auditu pārvaldes struktūrvienībām (*lietas 99.-100.lapa*).

Administratīvo tiesu praksē atzīts, ka tiesas kompetencē nav pārbaudīt to, vai štatu un amatu vietu samazināšanas ietvaros bija samazināmas tieši tās funkcijas, ko veica pieteicējs, pildot savu amatu, jo tādā gadījumā tiesa pildītu valsts pārvaldes iekšējās organizācijas funkcijas un pārsniegtu savu kompetenci (*skat., piemēram, Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 18.janvāra spriedumu lietā Nr.A42504908*).

Ievērojot iepriekš minēto, tiesa norāda, ka VID Nodokļu kontroles pārvaldes struktūras pārveidošana ir iestādes vadītāja kompetencē un konkrētajā gadījumā Muitas auditu pārvaldes likvidēšana, iekļaujot tās funkcijas Nodokļu kontroles pārvaldes struktūrā, īstenota objektīvas nepieciešamības rezultātā. Turklāt no lietas materiāliem arī izriet, ka VID ir notikusi ne tikai pieteicēja amata, bet arī citu amata vietu likvidācija, tai skaitā arī Muitas auditu pārvaldes direktora amata likvidācija.

Pie šādiem apstākļiem tiesai nav pamata uzskatīt, ka VID institucionālā reorganizācija vērsta uz to, lai panāktu konkrētās personas, proti, pieteicēja atbrīvošanu no amata.

[12] Tiesa nevar pārvērtēt VID institucionālās reorganizācijas pasākumu lietderību. Tomēr tiesa var pārbaudīt, vai reorganizācijas rezultātā VID ir pareizi izmantojis savu rīcības brīvību, piedāvājot pieteicējam tieši Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amatu sakarā ar pieteicēja amata vietas likvidāciju, kā arī, vai atteikuma gadījumā ir pamatoti izbeigtas valsts civildienesta attiecības ar pieteicēju.

Arī Augstākā tiesa norādījusi, ka, neapšaubot iestādes plašo rīcības brīvību, gadījumā, ja privātpersona norāda uz apstākļiem, kuri varētu liecināt par patvaļīga lēmuma pieņemšanu, personāla politikai paliekot tikai par formālu attaisnojumu, tiesa nevar principiāli norobežoties no kontroles par iestādes apsvērumu tiesiskumu tikai tādēļ, ka iestādes rīcības brīvība ir ļoti plaša, un tādējādi vispārīgi liegt personai tiesības uz objektīvu lietas izskatīšanu tiesā *(sk. Augstākās tiesas 2010.gada 17.marta sprieduma lietā Nr. SKA-237/2010 12.punktu)*.

Pieteicējs pieteikumā un paskaidrojumos tiesai pauda viedokli, ka viņam piedāvātais amats neatbilst viņa profesionālajai darba pieredzei un izglītībai, kā arī, neskatoties uz lūgumu, VID nav izvērtējis iespēju piedāvāt viņam citu amata vakanci. Proti, VID apzināti radījis situāciju, lai varētu pieteicēju atbrīvot no civildienesta. Par to liecinot arī apstāklis, ka štatu sarakstu projektā kā pretendents uz pieteicējam piedāvāto amata vietu bija jau ierakstīts viņa kolēģis /pers. L/.

[13] Apgabaltiesa konstatē, ka 2012.gada 14.marta vēstulē Nr.1.5.1/21935 VID sakarā ar Muitas auditu pārvaldes likvidāciju pieteicējam piedāvāja turpināt valsts civildienesta attiecības Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amatā (amatam noteikta 26.3.saime, VIB līmenis, 14.mēnešalgu grupa) uz nenoteiktu laiku, ievērojot noteiktu mēnešalgu Ls 1344, vienlaicīgi atzīstot par spēku zaudējušu iepriekš noteikto piemaksu par speciālo dienesta pakāpi (*lietas 105.lapa*).

Secināms, ka vispārīgi VID ir atzinis pieteicēju par darbinieku, kas savu profesionālo iemaņu dēļ ir nepieciešams VID, var veiksmīgi turpināt dienestu VID citā amatā, un tieši šā iemesla dēļ VID pieteicēja amata likvidācijas gadījumā piedāvāja viņam citu amatu iestādē.

Jāņem vērā ka šādos gadījumos iestādes rīcība nedrīkst būt formāla (vakantā amata vieta tiek piedāvāta tikai skata pēc, paredzot, ka atvaļinātais ierēdnis no šādas vietas atteiksies), bet tai jābūt atbilstošai, t.i. – tādai, kas atbilst tiesību normām, tajā skaitā Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.pantā minētajiem valsts pārvaldes darbības pamatprincipiem – valsts pārvalde darbojas sabiedrības interesēs; pie sabiedrības interesēm pieder arī samērīga privātpersonas tiesību un tiesisko interešu ievērošana (10.panta trešā daļa); valsts pārvalde savā darbībā ievēro labas pārvaldības principu; tas ietver atklātību pret privātpersonu un sabiedrību, datu aizsardzību, taisnīgu procedūru īstenošanu saprātīgā laikā un citus noteikumus, kuru mērķis ir panākt, lai valsts pārvalde ievērotu privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses (10.panta piektā daļa); valsts pārvaldi organizē pēc iespējas efektīvi (10.panta desmitā daļa).

[14] No pieteicējam piedāvātā Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amata apraksta (*lietas 41.-47.lapa*) izriet, ka tas pieder 26.3.saimei „Privātpersonu kontrole", VIB līmenim.

Amata pienākumos pamatā ietilpst Starptautisko darījumu kontroles metodikas un atbalsta daļas, Starptautisko darījumu pirmās līdz ceturtās kontroles daļas darba plānošana, organizēšana un koordinēšana.

Amata pildīšanai nepieciešama ne mazāk kā trīs gadu darba pieredze valsts pārvaldē (7.1.punkts), vēlama pieredze personāla vadīšanā no 101 darbinieka pakļautajās struktūrvienībās (7.2.punkts); profesionāla pieredze nodokļu administrēšanas procesu vadībā un pārraudzībā (7.3.punkts); vismaz viena gada praktiskā pieredze nodokļu kontroles pasākumu veikšanā (7.4.punkts); vēlama vismaz viena gada praktiskā pieredze nodokļu audita veikšanā (7.5.); vēlama vismaz viena gada praktiskā darba pieredze komersantu grāmatvedības uzskaites un saimnieciskās darbības analīzes jomā (7.6.punkts); vēlama pieredze VID informācijas sistēmu projektu vadīšanā nodokļu kontroles jomā (7.7.punkts); vēlama pieredze nodokļu kontroles darba plānošanā, nodokļu nemaksāšanas risku definēšanā, atlasē (7.8.punkts); pieredze liela apjoma informācijas analīzē (7.9.punkts).

Amata pildīšanai nepieciešamā izglītība – otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība

(bakalaura grāds), vai akadēmiskā augstākā izglītība (bakalaura grāds): vēlams sociālās zinātnēs, komerczinībās vai tiesībās. Vēlama akadēmiskā vai profesionālā augstākā izglītība (maģistra grāds): sociālās zinātnēs, komerczinībās vai tiesībās (6.punkts).

[15] No pieteicēja iepriekš ieņemtā Muitas auditu pārvaldes direktora vietnieka amata apraksta (*lietas 62.-65.lapa*) izriet, ka minētais amats pieder 1.saimei „Administratīvā vadība", IVB līmenim. Uz minēto apstākli norādījusi arī pirmās instances tiesa.

Tomēr apelācijas sūdzībai iestāde ir pievienojusi VID ģenerāldirektora 2011.gada 5.decembra rīkojumu Nr.9867-p „Par grozījumiem Valsts ieņēmumu dienesta Muitas auditu pārvaldes amata vietu sadalījumā" *(lietas 208.lapa),* ar kuru nolemts mainīt Muitas auditu pārvaldes direktora vietnieka amatam noteikto 1.saimi, IVB līmeni un 14.mēnešalgu grupu uz 26.3.apakšsaimi, VIA līmeni un 13.mēnešalgu grupu.

Amata pienākumos pamatā ietilpst Darījumu auditu daļas un Kontroles plānošanas un analīzes daļas darba plānošana, vadīšana un organizēšana (4.punkts).

Amata pildīšanai nepieciešama ne mazāk kā divu gadu pieredze valsts pārvaldē; pieredze personāla vadīšanā līdz 50 darbiniekiem pakļautajās struktūrvienībās; profesionāla pieredze muitas administrēšanas procesu vadībā un pārraudzībā; prasme vienlaikus strādāt ar liela apjoma dažādi veidu sarežģītu informāciju, pārzināt dažādas darbības jomas, analītiski izvērtēt loģisko atzinumu ķēdes un pieņemt atbilstošus lēmumus; labas sadarbības prasmes (7.punkts).

Amata pildīšanai nepieciešamā izglītība – pirmā līmeņa profesionālā augstākā izglītība vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība (bakalaura grāds), vai akadēmiskā augstākā izglītība (bakalaura grāds): sociālās zinātnēs, komerczinībās vai tiesībās; muitas un nodokļu administrēšanā vai muitā; vēlama akadēmiskā vai profesionālā augstākā izglītība (maģistra grāds) vai doktora studijas (doktora grāds): sociālās zinātnes, komerctiesības vai tiesības; muitas un nodokļu administrēšanā (6.punkts).

[16] Atbilstoši Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumam amatiem atbilstošās funkcijas sakārto funkcionālajās grupās – amatu saimēs. Amatu saimes, apakšsaimes un to aprakstus nosaka šā likuma 1.pielikums (7.panta pirmā daļa). Amatu saime aptver amatu pamatfunkcijas, proti, līdzīgus darba uzdevumus un pamatpienākumus. Amatu saimē amatus sadala pa līmeņiem, kas raksturo galvenās atšķirības starp vienas saimes amatiem, ņemot vērā pienākumu sarežģītību, atbildību un vadības funkcijas. Amatu katalogs ietver amatu saimju un apakšsaimju aprakstu, amatu saimju un apakšsaimju līmeņu raksturojumu, kā arī attiecīgajiem amatiem atbilstošo pamatpienākumu aprakstu (7.panta otrā daļa).

Atbilstoši Ministru kabineta 2010.gada 30.novembra noteikumiem Nr.1075 „Valsts un pašvaldību institūciju amatu katalogs" (turpmāk – Amatu katalogs) amatam atbilstošās funkcijas sakārto funkcionālajās grupās – amatu saimēs un apakšsaimēs. Amatu saime ir amatu kopums, kam atbilstoši pamatfunkcijai ir līdzīgi darba uzdevumi un pamatpienākumi. Amatu apakšsaime ir amatu kopums ar šaurāku, bet atbilstoši pamatfunkcijai skaidri nošķiramu specializāciju (6.punkts). Saimē un apakšsaimē amatus sadala pa līmeņiem, kas raksturo galvenās atšķirības starp vienas saimes amatiem, ņemot vērā pienākumu sarežģītību, atbildību un vadības funkcijas (7.punkts).

Apgabaltiesa konstatē, ka Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amats un Muitas auditu pārvaldes direktora vietnieka amats pieder pie vienas un tās pašas 26.saimes „Kontrole un uzraudzība", 26.3.apakšsaimes „Privātpersonu kontrole", kurā saskaņā ar Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 1.pielikumu ietilpst amati, kuru veicēji kontrolē, kā juridiskās un fiziskās personas ievēro normatīvos aktus.

Pieteicēja iepriekš ieņemtais Muitas auditu pārvaldes direktora vietnieka amats atbilda VIA līmenim, kas atbilstoši Amatu katalogā dotajam līmeņa raksturojumam nozīmē, ka persona koordinē vairāku kontroles struktūrvienību darbu mazā vai vidējā iestādē. Amata paraugapraksts ietver šādus pienākumus: pārrauga un koordinē vairāku struktūrvienību darbu, kontrolē uzdevumu sadali un izpildi; apkopo informāciju par problēmām, kas rodas normatīvo aktu izpildes kontroles gaitā, sagatavo un iesniedz tiešajam vadītājam ieteikumus par nepieciešamajiem grozījumiem normatīvajos aktos un kontroles procedūrās; vada lietu izmeklēšanu un normatīvo aktu izstrādāšanu noteiktā jomā, nodrošina tirgus pētījumu veikšanu.

Savukārt pieteicējam piedāvātais Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amats atbilst VIB līmenim, kas paredz visu VIA līmenim noteikto pienākumu veikšanu, taču koordinējot vairāku kontroles struktūrvienību darbu lielā vai ļoti lielā iestādē.

Atbilstoši 2012.gada 3.februārī apstiprinātajai Nodokļu kontroles pārvaldes struktūrai un amata vietu sadalījumam *(lietas 114.lapa)* visi pārvaldes direktora vietnieku amati noteikti kā atbilstoši VIB līmenim (kā VIA līmenim atbilstoši noteikti tikai atsevišķi daļu vadītāju amati).

Līdz ar to secināms, ka pieteicēja galvenie darba uzdevumi un pamatpienākumi jaunajā amatā paliktu nemainīgi.

[17] Atbilstoši Valsts civildienesta likuma 20.panta pirmajai daļai ierēdņa amata pienākumi tiek noteikti amata aprakstā. Atbilstoši Ministru kabineta 2000.gada 5.decembra noteikumu Nr.5 „Ierēdņa amata apraksta izstrādāšanas kārtība" 3.punktam amata aprakstā norāda ierēdņa amata pienākumus (3.5.apakšpunkts), ierēdņa amata pildīšanai nepieciešamo izglītību (3.7.apakšpunkts), ierēdņa amata pildīšanai nepieciešamo profesionālo pieredzi (3.8.apakšpunkts).

No minētajām tiesību normām izriet iestādes vadītāja pienākums amata aprakstā noteikt amatam objektīvi nepieciešamās prasības, tostarp prasību par izglītību un profesionālo pieredzi, proti, to minimālo profesionālo pieredzi, kas nepieciešama, lai amatpersona spētu efektīvi pildīt amata pienākumus.

Valsts civildienesta likuma 8.panta otrā daļa noteic, ka, izsludinot konkursu [uz vakantajiem ierēdņa amatiem], norāda saskaņā ar amata aprakstu ierēdņa amata pretendentam izvirzāmās prasības. Līdz ar to secināms, ka amatpersona atbilst amata prasībām un var pildīt attiecīgā amata pienākumus, ja viņa atbilst amata aprakstā noteiktajām prasībām.

Pieteicējs ir norādījis, ka konkrētajos amata pienākumos ir ļoti daudz specifiski nodokļu auditi ar tiem nodokļu veidiem, ar kuriem pieteicējs nav darba pieredzē saskāries. Muita administrē muitas nodokli, akcīzes nodokli un pievienotās vērtības nodokli tādā apmērā, cik tas izriet tikai no muitas darījumiem, un tas ir diezgan šauri. Piedāvātajā amatā ir nepieciešamas ļoti specifiskas zināšanas par visiem (četrpadsmit) nodokļu veidiem. Pieteicēja specializācija ir muita gan Latvijas līmenī, gan Eiropas Savienības līmenī. Pakāpeniski to var iemācīties, bet tas ir diezgan laikietilpīgi.

Pirmās instances tiesas sēdē nopratinātais liecinieks /pers. L/ paskaidroja, ka pamata specifika amatam, kas tika piedāvāts pieteicējam un kuru šobrīd pilda viņš (Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieks ar specializāciju - starptautisko darījumu kontrole), ir saistīta ar lielajiem nodokļu maksātājiem, kuri veic darījumus ar trešajām valstīm, kā arī Eiropas Savienības iekšienē. Liecinieks arī norādīja, ka nepieciešamās zināšanas, lai ieņemtu šo amatu, noteikti ir grāmatvedība, ekonomika, noder arī juridiskā izglītības, kā arī darba pieredze konkrētajā jomā. Bez specifiskām grāmatvedības un finanšu lietu zināšanām diez vai būtu iespējams pildīt šos amata pienākumus, norādot, ka viņam ir maģistra grāds ekonomikā un darba pieredze, kas saistīta ar muitas lietām un auditu, ir kopš 1998.gada (*lietas 187.lapa*).

Apgabaltiesas ieskatā, nevar noliegt, ka Muitas auditu pārvaldes direktora vietnieka amata pienākumi pamatā ir saistīti tieši ar specifisku jautājumu loku – muitas administrēšanas procesu vadību un pārraudzību, kamēr Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amats prasa profesionālu pieredzi visu nodokļu administrēšanas procesu vadībā un pārraudzībā. Tāpat pieteicējam piedāvātais amats par priekšrocību uzskata praktiskā darba pieredzi komersantu grāmatvedības uzskaites un saimnieciskās darbības analīzes jomā.

Tomēr, apgabaltiesas ieskatā, minētie apstākļi neliecina, ka pieteicējam piedāvātais amats nebūtu uzskatāms par līdzīgu vai līdzvērtīgs pieteicēja iepriekš ieņemtajam amatam.

Pieteicējs nav norādījis, ka viņam nepiemistu kāda no Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amata apraksta 7.punktā norādītajām obligātajām prasmēm. Savukārt pieteicēja uzsvērtā praktiskā darba pieredze komersantu grāmatvedības uzskaites un saimnieciskās darbības analīzes jomā jaunizveidotā amata aprakstā ir norādīta tikai kā vēlama, nevis obligāta amata pildīšanai nepieciešamā profesionālā pieredze.

Pieteicējs 1993.gada 22.jūnijā ir ieguvis jurista kvalifikāciju Latvijas Universitātē (*lietas 61.lapa*), kas atbilst viņam piedāvātajam amatam izvirzītajām prasībām. Ja pati iestāde nav uzskatījusi par nepieciešamu noteikt augstāko izglītību komerczinībās kā prioritāti šī amata pildīšanai, tiesai nav pamata ņemt vērā citu personu viedokli par to, kādas papildus prasmes personai būtu vēlamas, lai vēl efektīvāk veiktu amata pienākumus.

[18] Pieteicējs norāda, ka VID attiecīgo amatu jau bija piedāvājis citai Muitas auditu pārvaldes amatpersonai un, pirms šo amatu piedāvāja pieteicējam, štatu sarakstā jau bija norādīts, ka konkrētos amata pienākumus pildīs /pers. L/. Pie šādiem apstākļiem, kā izriet no pieteicēja pirmās instances tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem, pieteicējs ir nolēmis atteikties no piedāvātā amata arī ētisku apsvērumu dēļ. Tai pat laikā pieteicējs pauda neizpratni, kādēļ viņam nepiedāvāja to pārvaldes direktora vietnieka amatu, kurā jau bija iecelts /pers. Z/. Apgabaltiesa šādā attieksmē konstatē zināmu nekonsekvenci.

Kā izriet no Nodokļu kontroles pārvaldes reglamenta (*lietas 49.-50.lapa*), pārvaldes direktoram ir pakļauti pieci vietnieki, katram no šiem direktora vietnieku amatiem ir savs amata apraksts ar atšķirīgiem pienākumiem (specializāciju):

1) pārvaldes direktora vietnieks, kuram ir pakļauta Pakalpojumu un tirdzniecības vietu pārbaužu daļa; Ražotņu un citu nozaru pārbaužu daļa; Nodokļu atmaksu un pievienotās vērtības nodokļu pārbaužu daļa; Kurzemes kontroles daļa, Latgales kontroles daļa, Vidzemes kontroles daļa, Vidzemes kontroles daļa (tematisko pārbaužu jomā);

2) pārvaldes direktora vietnieks, kuram ir pakļauta Juridisko personu pirmā līdz piektā audita daļa; Fizisko personu pirmā un otrā audita daļa;

3) pārvaldes direktora vietnieks, kuram ir pakļauta Lielo nodokļu maksātāju pirmā līdz trešā audita daļa; Juridisko personu sestā un septītā audita daļa; Kurzemes kontroles daļa (audita jomā); Latgales kontroles daļa (audita jomā); Vidzemes kontroles daļa (audita jomā);

4) pārvaldes direktora vietnieks, kuram ir pakļauta Starptautisko darījumu kontroles metodikas un atbalsta daļa; Starptautisko darījumu pirmā līdz ceturtā kontroles daļa;

5) pārvaldes direktora vietnieks, kuram ir pakļauta Juridisko personu analīzes daļa; Lielo nodokļu maksātāju un starptautisko darījumu analīzes daļa; Fizisko personu analīzes daļa un Datu atbilstības pārbaužu daļa.

Pieteicējs pirmās instances tiesas sēdē pauda viedokli, ka viņa izglītībai, kvalifikācijai un profesionālajām iemaņām atbilstošāks būtu Pārvaldes direktora vietnieka amats, kuram ir pakļauta Juridisko personu analīzes daļa; Lielo nodokļu maksātāju un starptautisko darījumu analīzes daļa; Fizisko personu analīzes daļa un Datu atbilstības pārbaužu daļa, norādot uz savu ilggadējo pieredzi analītiskajā darbā, kas nepieciešama šim pārvaldes direktora vietnieka amatam (*lietas 183.lapa, 2.lappuse*).

Apgabaltiesa norāda, ka tās kompetencē nav noteikt, kuram no Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amatiem būtu bijis pieteicējam visatbilstošākais, tas ir iestādes vadītāja izvērtēšanas jautājums. Tomēr no iestādes ir sagaidāms, ka tā spēj pienācīgi izskaidrot, pēc kādiem principiem ir iedalīti konkrētie amati.

Apgabaltiesa nekonstatē, ka pieteicēja iesniegtie štatu saraksti, kuros jau 2011.gada beigās /pers. L/ tika norādīts kā Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieks, būtu oficiāli apstiprināti, vai arī iestāde /pers. L/ būtu oficiāli piedāvājusi ieņemt kādu no pārvaldes direktora vietnieka amatiem.

No lietas materiāliem izriet, ka iestādes ietvaros tika veikta Muitas auditu pārvaldes un Nodokļu kontroles pārvaldes direktoru vietnieku kvalifikācijas savstarpējā izvērtēšana uz vakantajām Nodokļu kontroles pārvaldes direktoru vietnieku amata vietām. Pieteicējs ir piekritis novērtējuma rezultātiem *(lietas 153.lapa)*. Atbilstoši tiem /pers. AA/ ieguvusi 39,17 punktus, /pers. AB/ 39,83 punktus, /pers. AC/ 39,83 punktus, pieteicējs 38 punktus, /pers. L/ 36,5 punktus.

Kā izriet no Vērtēšanas komisijas 2012.gada 14.marta sēdes protokola Nr.1-p *(lietas 149.-151.lapa)*, Vērtēšanas komisija atbilstoši izvērtējuma rezultātiem ieteica VID ģenerāldirektoram piedāvāt piecas Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieku amatu vakances pieciem minētajiem pretendentiem dilstošā secībā (protokola 3.punkts). Faktiski uz minētajām piecām direktora vietnieku amata vietām pretendēja sešas personas, tostarp, tas pārvaldes direktors, kurš novērtējumā ieguvis zemāko punktu skaitu (/pers. Z/), bet kurš neatkarīgi no iegūtā punktu skaita (konkrētajā gadījumā 37,3) saglabā prioritāti direktora vietnieku amatu izvēlē (protokola 1.punkts). Ja pēc kvalifikācijas izvērtējuma rezultātiem direktora vietnieks atsakās no piedāvātā amata Nodokļu kontroles pārvaldē, direktora vietnieka amatu piedāvā nākamajam amata pretendentam (direktora vietniekam), kurš ieguvis augstāko punktu skaitu (protokola 4.punkts). Savukārt amata vietas kandidātam ar iegūto zemāko punktu skaitu (kas konkrētajā gadījumā bija /pers. L/), ieteikts piedāvāt citu vakanto Nodokļu kontroles pārvaldes amatu hierarhiskā secībā (protokola 3.punkts). Ja pēc kvalifikācijas izvērtējuma rezultātiem amata vietas kandidāts ar lielāku punktu skaitu atsakās no piedāvātā amata Nodokļu kontroles pārvaldē, viņam tiek piedāvāts par vienu pakāpi zemāks vakantais direktora vietnieka amats, attiecīgi novirzot par vienu pakāpi zemāk/augstāk to direktora vietnieku, kuram pirmreizējā vērtēšanā ar iegūto punktu skaitu (zemāko no izvērtētajiem direktoru vietniekiem) būtu jāpiedāvā šis amats (protokola 2.punkts).

Līdz ar to secināms, ka, ņemot vērā, ka pieteicējs novērtējumā starp direktora vietniekiem bija ieguvis viszemāko punktu skaitu (neskaitot /pers. L/, kurš atbilstoši savam novērtējumam uz direktora vietnieka amatu varēja pretendēt tikai gadījumā, ja kāds no amata pretendentiem no šī amata atteiktos), tad pieteicējs varēja pretendēt tikai uz to direktora vietnieka amatu, uz kuru nepretendētu augstāku novērtējumu ieguvušās personas.

Priekšrocības turpināt civildienestu pamatā izvērtējamas atbilstoši kritērijiem, kas liecina par personas piemērotību konkrētu pienākumu pildīšanai, dodot iestādei tiesības izvēlēties jaunizveidotajam amatam atbilstošākos pretendentus.

Faktiski iestāde konkrētajā gadījumā ir atzinusi, ka visu Muitas auditu pārvaldes un Nodokļu kontroles pārvaldes direktoru vietnieku amata prasmes, kvalifikācija un izglītība ir atbilstoša, lai pretendētu uz jebkuru uz vakantajiem Nodokļu kontroles pārvaldes direktoru vietnieku amatiem, un tālāku konkrēta amata izvēli iestāde ir piešķīrusi pašiem amata kandidātiem, izvēles prioritāti dodot augstāk kvalificētiem (augstāku novērtējumu ieguvušajiem) pretendentiem. Apgabaltiesa nekonstatē, ka šādi veicot amatu sadali, iestāde būtu nepareizi izmantojusi rīcības brīvību.

Ar apgabaltiesas lietā konstatētajiem faktiskajiem apstākļiem neapstiprinās arī pieteicēja norādītais, ka iestādei ir bijusi interese, lai konkrēto amatu ieņemtu konkrēta persona – /pers. L/. Tieši pretēji, iestāde bija atzinusi pieteicēja priekšrocības turpināt civildienesta attiecības jaunajā amatā, salīdzinot ar /pers. L/.

[19] Apgabaltiesa nepiekrīt pirmās instances viedoklim, ka pieteicējam izteiktais piedāvājums pārcelt konkrētajā amatā nebija atbilstošs Valsts civildienesta likuma 37.panta pirmajā daļā izvirzītajam pārcelšanas mērķim, proti, nodrošināt labu pārvaldību, it sevišķi civildienesta uzdevumu efektīvu izpildi un sabiedrības uzticību civildienestam, kā arī veicināt ierēdņa kvalifikācijas izaugsmi.

Konkrētajā gadījumā iestāde ir likvidējusi pieteicēja amatu, un apgabaltiesa neapšauba iestādes tiesības veikt noteiktos pasākumus, lai efektivizētu un optimizētu valsts pārvaldi, ar nosacījumu, ka tas notiek, ievērojot tiesību normās noteiktās prasības un pamatoti un pareizi izmantojot piešķirto rīcības brīvību. Vienlaikus, konstatējot, ka pieteicēja iepriekšējais amats nav saglabājams, iestādei ir jāapsver iespēja nodrošināt pieteicējam līdzīgu vai līdzvērtīgu darbu ar ne mazāk labvēlīgiem darba apstākļiem un nodarbinātības noteikumiem.

Apgabaltiesa jau atzina, ka pieteicējam piedāvātais amats ir uzskatāms par līdzīgu un līdzvērtīgu pieteicēja iepriekš ieņemtajam amatam.

[20] Pieteicējs 2012.gada 16.marta iesniegumā, atbildot uz piedāvājumu pieņemt Nodokļu kontroles pārvaldes direktora vietnieka amatu, lūdza rast iespēju piedāvāt viņam citu amata vakanci, norādot, ka piedāvātais amats neatbilst viņa izglītībai, kvalifikācijai un profesionālajām iemaņām.

VID pieteicējam citu vakanci nav piedāvājis, lai arī no lietas materiāliem *(lietas 156.-160.lapa)* izriet, ka pieteicēja atvaļināšanas brīdī VID bija vakantas ierēdņu amata vietas.

Sarakstā ietverta brīva amata vieta – Administratīvās pārvaldes direktors, un pieteicējs pirmās instances tiesas sēdē norādīja, ka viņam ir pieredze administratīvajā darbā, proti, laikā, kad viņš bijis direktora vietnieks, apmēram divus gadus viņa pakļautībā bija Muitas resursu daļa, kas pēc savas būtības šobrīd ir iekļauta Administratīvajā pārvaldē, kas nodarbojas ar resursu jautājumiem, resursu vadības jautājumiem (*lietas 183.lapa, 2.lappuse*).

Administratīvās pārvaldes direktora amats atbilstoši amatu aprakstam *(lietas 209.-213.lapa)* pieder 1.saimei „Administratīvā vadība", IVC līmenim, 15.mēnešalgu grupai.

Saskaņā ar Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 1.pielikumu 1.saimē ietilpst amati, kuru pildītāju pienākums ir administratīvi vadīt iestāžu darbu: Valsts kancelejas direktors, valsts sekretāri, Ministru kabineta locekļa padotībā esošo iestāžu vadītāji, citu valsts institūciju (patstāvīgo iestāžu) vadītāji, pašvaldību izpilddirektori un pašvaldības iestāžu vadītāji, prokuratūras administratīvā dienesta direktors un viņa vietnieki, Augstākās tiesas administrācijas vadītājs. Šajā saimē var tikt klasificēti valsts sekretāru, padotības un pašvaldību iestāžu vadītāju vietnieki, kā arī padotības iestāžu teritoriālo struktūrvienību vadītāji un viņu vietnieki, ja to pamatfunkcija ir administratīvā vadība.

Amata IVC līmenis saskaņā ar Amatu katalogā doto līmeņa raksturojumu nozīmē, ka persona administratīvi vada lielas un ļoti lielas padotības iestādes darbu vai tādas iestādes darbu, kuras funkcijās ietilpst citu iestāžu darbības izvērtēšana, analīze un apstrīdēto lēmumu pārskatīšana. Šajā apakšlīmenī tiek klasificēts Prokuratūras Administratīvā dienesta un Augstākās tiesas Administrācijas vadītājs. Personas pamatpienākumi ir veikt IVA līmenim noteiktos pienākumus [koordinē iestādes darbu; organizē un kontrolē valsts budžeta līdzekļu sadali un izlietošanu iestādes darbības jomā; bez īpaša pilnvarojuma pārstāv iestādi citās institūcijās] lielā un ļoti lielā padotības iestādē.

Minētais amats pieder tai amatu saimei, kurai pieteicēja iepriekš ieņemtais Muitas audita pārvaldes direktora vietnieka amats piederēja līdz 2011.gada 5.decembrim, un pieteicēja amata pienākumos ietilpa administratīvās vadības pasākumu veikšana.

Taču jāņem vērā, ka valsts civildienests Latvijā atbilst amatu dienesta modelim, un personai, kura iepriekš atradusies valsts civildienesta attiecībās, nav no dienesta organizācijas sistēmas automātiski izrietošu tiesību pāriet citos civildienesta amatos. Iestādes reorganizācijas vai ierēdņu skaita samazināšanas gadījumā iestādei tiesiski jāizmanto sava rīcības brīvība, lai pārbaudītu, kuram ierēdnim ir priekšrocība turpināt valsts civildienesta attiecības ar viņa iepriekšpieņemto amatu salīdzināmā jaunizveidotā amatā.

Konkrētās reorganizācijas mērķis bija Nodokļu kontroles pārvaldes un Muitas auditu pārvaldes veikto audita funkciju apvienošana, citastarp, lai nodrošinātu vienveidīgu administratīvo procesu nodokļu kontrolē. Turpmākās iestādes darbības liecina, ka iestāde bija ieinteresēta no reorganizējamām struktūrvienībām izvēlēties tieši jaunizveidotajai Nodokļu kontroles pārvaldei piemērotus speciālistus. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka iestādei attiecīgās reorganizācijas ietvaros bija pienākums piedāvāt pieteicējam citas vakantas amata vietas citās struktūrvienībās.

[21] Ievērojot minēto, Lēmums ir atzīstams par tiesisku un pieteikums par tā atcelšanu ir noraidāms. Līdz ar to ir noraidāms arī ar to saistītais prasījums par mantisko zaudējumu atlīdzināšanu.

[22] Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa nepareizi novērtēja lietas faktiskos apstākļus, tādēļ nonāca pie nepareiza rezultāta spriedumā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu, 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa,

nosprieda

Noraidīt /pers. C/ pieteikumu par Finanšu ministrijas 2012.gada 23.oktobra lēmuma Nr.12-34/143 atcelšanu un mantisko zaudējumu atlīdzināšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente *(paraksts)* A.Šteinberga

Tiesneši *(paraksts)* M.Osmane

(paraksts) V.Poķis

Noraksts pareizs

Administratīvās apgabaltiesas tiesnese A.Šteinberga

2014.gada 30.aprīlī